

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Škola:	Gymnázium, Brno, Slovanské náměstí 7
Šablona:	III/2 - Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Název projektu:	Inovace výuky na GSN prostřednictvím ICT
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0940
Autor:	Kamila Novotná
Tematická oblast:	Latinská gramatika: Lexikologie a lexikum
Název DUMu:	X. Konverze k jiným slovním druhům
Kód:	VY_32_INOVACE_LA.2.10
Datum:	2.6..2013
Cílová skupina:	Žáci středních škol
Klíčová slova:	Konverze - substantiva – adjektiva – slovesa - adverbia
Anotace:	Tento dokument je především pracovním listem, který je jak teoretickým návodem pro možné přechody mezi slovními druhy, tak možností zkusit si toto tvoření. Doporučuje se více kopií pro tvoření.

Obtížnost: *** (z možných *****) **Časová náročnost:** 2 vyučovací hodiny (nemusí navazovat)

X. Rozšiřování slovní zásoby jinými slovními druhy - konverze

Na základě všech předcházejících kapitol lze překládat neznámá latinská slova i je eventuálně vytvářet. Se znalostí předpon a přípon je možné dešifrovat poprvé čtená či slyšená slova.

Východiskem pro porozumění novému slovu je spolehlivá znalost základních latinských sloves ve slovníkovém tvaru, tedy:

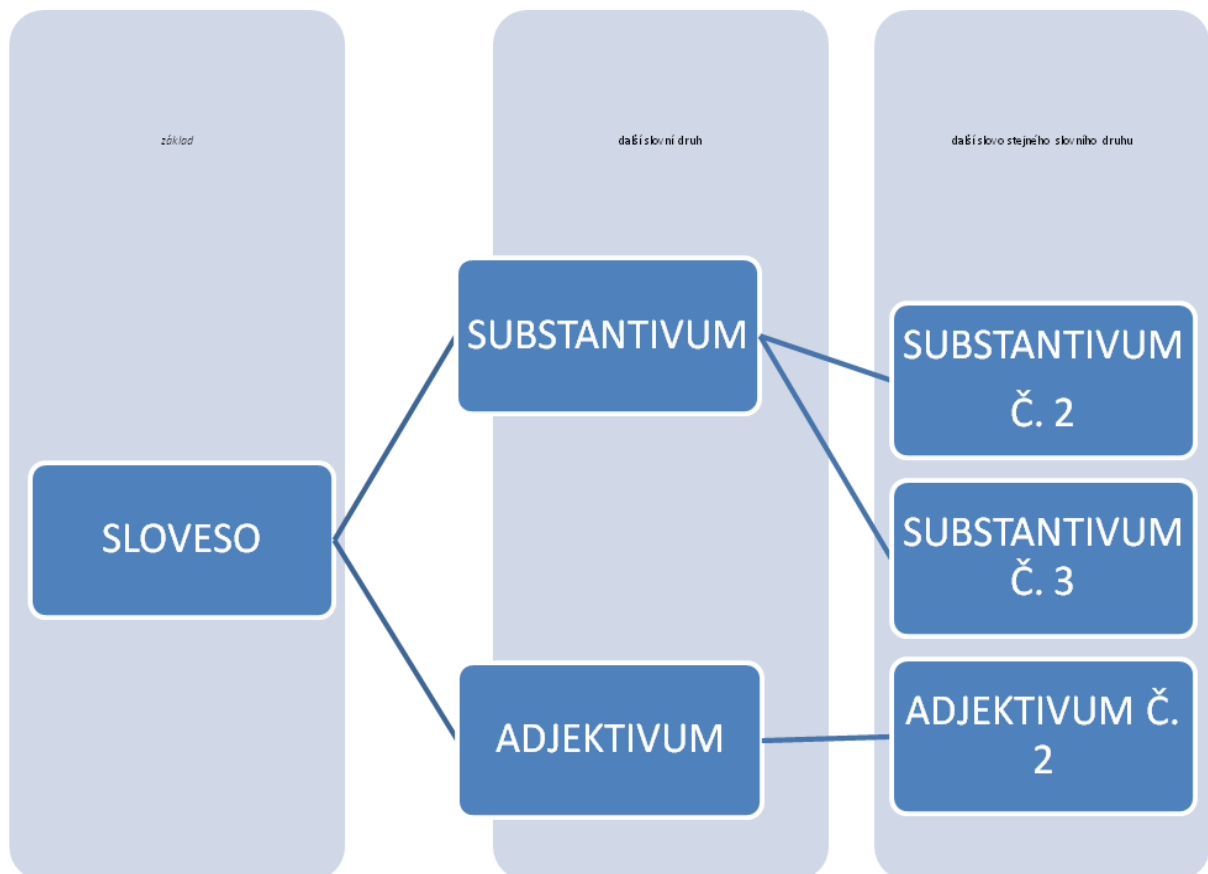
1. 1.os. singuláru indikativu přítomného času

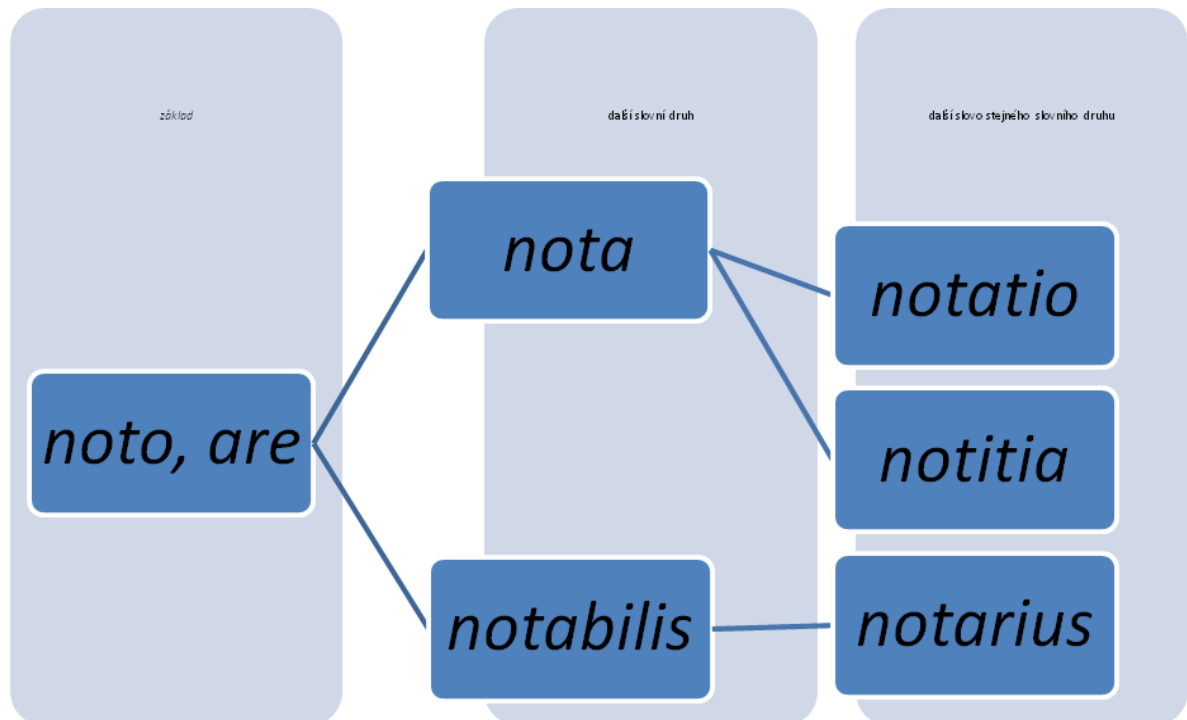
2. infinitiv přítomného času

3. p. os. singuláru perfekta aktiva (ta se často výrazně liší od předcházejících tvarů)

4. supinum, jehož kmen (tvar bez koncovky – um) je často základem substantiv a adjektiv. Tento tvar také na nás Čechy častěji „promluví“: česká slova inspirovaná latinou vycházejí mnohdy právě ze supinového kmene.

Proces tvorby dalších slovních druhů se nazývá **konverze** nebo starší označení je *fundace*. Obvyklé schéma vypadá takto:

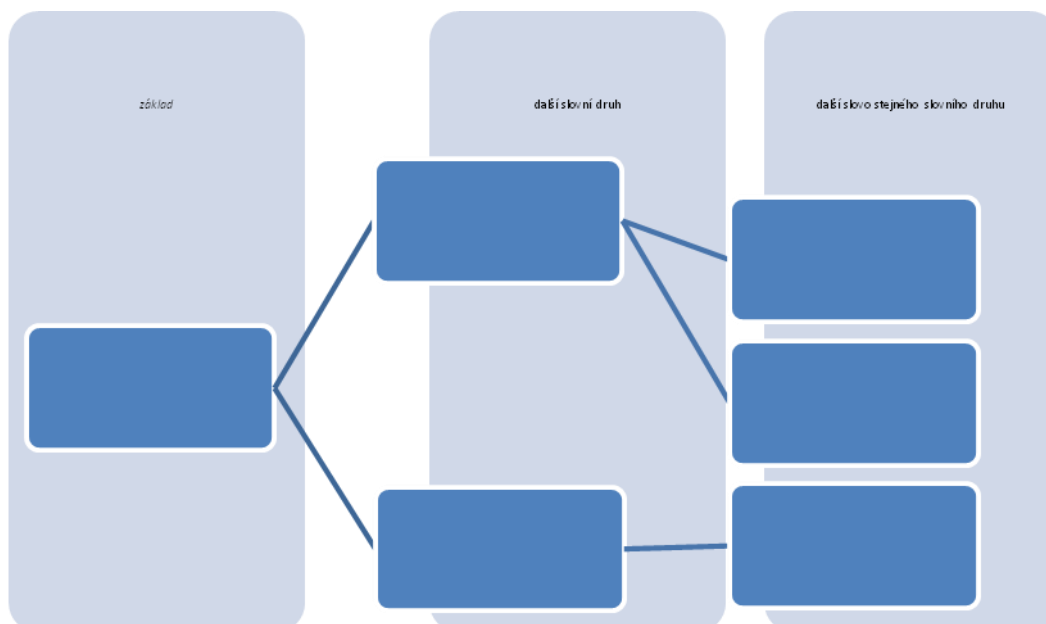

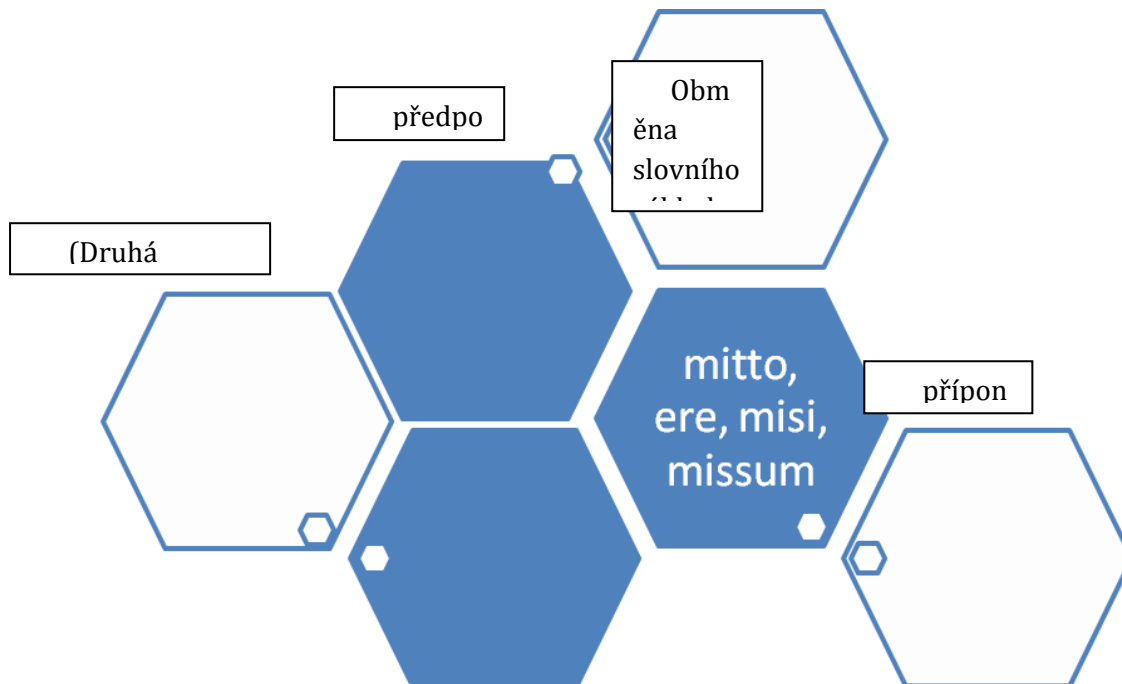
Cvičení ad X:

1. Který slovní druh ve výše uvedeném příkladu chybí? Dokresli do schématu.
2. Dopln na příslušná místa schématu/schémat další slova od:

vocalis, scribere, currus

3. Lze vyjít ze sloves odvozených předponami a příponami; vymysli co nejvíce substantiv a adjektiv:

4. Doplň tabulku; pak zvýrazni výjimky:

<i>Latinské adjektivum</i>	<i>Překlad adjektiva</i>	<i>Latinské adverbium</i>
longus		
libera		
longum		
citus		
bona		
brevis		
prudens		
rarus		
multus		
facilis		

5. Urči slovní druh(číslicí) a pokus se přeložit:

Perlongus, difficilis, liberare, imprudens, liberalis, libertinus, longulus, iurisprudentia, multiformis, multiplex.

Materiál je určen pro bezplatné používání pro potřeby výuky a vzdělávání na všech typech středních škol. Jakékoli další využití podléhá autorskému zákonu.

BIBLIOGRAFIE

Pražák, J. M. – Novotný, Fr. *Latinsko-český slovník*. Praha 1955.